

TEHNIKA

ÜLIKOOLOO

2 (1393)
21. veebruar
1994

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLOO AJALEHT

SIEMENS TAAS EESTIS!

Tallinna Tehnikaülikoolil on Siemensiga vanad sidemed. Esimene kokkupuude oli juba septembris 1923, kui Siemensilt telliti 10 kV proovitrafo koos juhtimispaneeli ja mõõteaparatuuriga. Siemens oli sellest suurest ostust niivõrd meelitatud, et pani välja 10000 Eesti marka meie kahe parema lõpetaja premeerimiseks. 1923 olidki meil esimesed 13 lõpetajat, neist 6 elektrotehnika inseneri, kellest 2 saidki Siemensi preemia. Ja nüüd on Siemens jälle Eestis.

SIEMENSI PÄEVAD

peeti 9.–10. veebruaril. VI õppekorpuse 229. auditorium oli esimesel päeval huvilist rahvast kõvasti täis.

Teisel päeval toimusid tihedad kohtumised üliõpilastega. Päevad korraldas koostöös TTÜga Soomes Espoos asuv "Siemens Osakeyhtiö". Teabepäevade tähtis osa oli tehnilise kirjanduse ja õpematerjali kinkimine meie ülikoolile. Kingitus kujutab endast raamatukogumit, mis koosneb 200st Siemensi poolt välja antud inglise- ja saksakeelsest elektri- ja elektroonikaalasest teosest ning näidismaterjalidest.

Materjal on Tehnikaülikooli professorite valitud ja esindab oma ala kõige uuemaid rahvusvahelisi teadmisi. Siemens avaldab igal aastal sadu tehnikalaseid teoseid ja tahab selle kingitusega toetada tehnikaalast õppe- ja uurimistööd Eestis.

Kingituse võttis vastu Tehnikaülikooli rektor O. Aarna tehnikaulikooli ja Siemensi koostööna korraldatud kahepäevastel loengupäevadel, millest võttis osa ülikooli õppejõude ja maa majanduselu juhte. Teine loengupäev oli mõeldud eelkõige tehnikauliõpilastele. Päevakord koosnes Siemensi mitmete erialade spetsialistide ettekannetest, milles käsitleti elektriaparaate, energia ülekande- ja jaotussüsteemide, elektri-

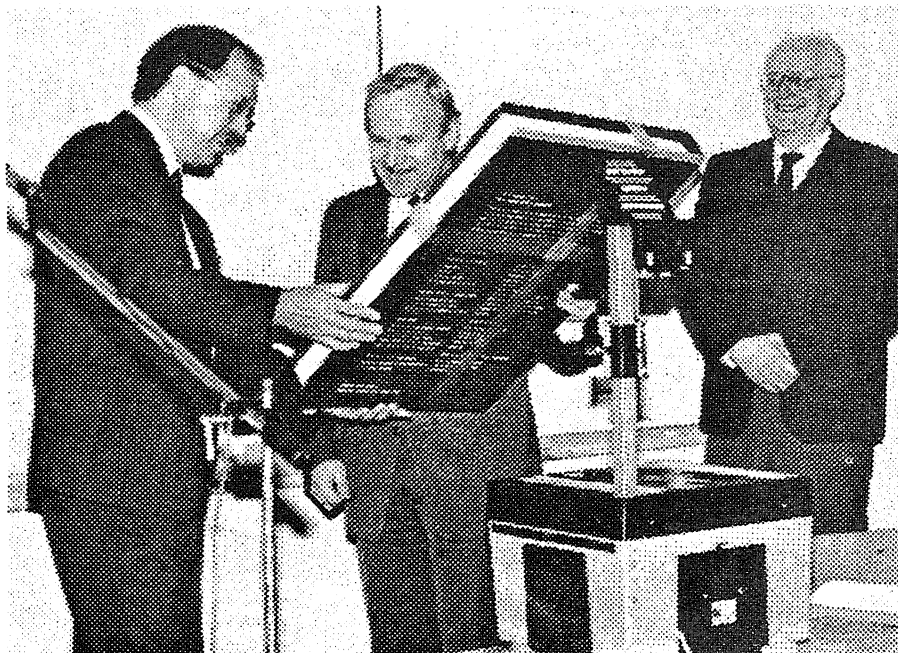
jaamade automatiseerimise, tööstuse automatiseerimise, infoülekandesüsteemide ja infotehnika uusimaid suundi ja tehnikat.

Siemens on Euroopa suurim elektri- ja elektroonikaalane ettevõtte, mis tegutseb peaaegu kõikides maailma maades. Viimasel ajal on Siemens laiendanud oma tegevust ka Baltikumis ja kevadel asutab Siemens Oy Tallinnasse oma tütar-ettevõtte. Eestis tegutseb Siemens juba praegu koostöös kohalike ettevõtete ja ametivõimudega mitmetel aladel. Kõige ulatuslikum on koostöö olnud seni teletehnika alal. Tallinnas on mitmed asutused ja ettevõtted, näiteks hotellid,

hankinud uusi digitaalseid telefonikeskusi Siemensilt.

Siemensi Osakeyhtiö juhte Michael Eidam, rahvuselt muuseas sakslane, ütles: "Meie eesmärk on teha Siemens Eestis tuntuks. Hiljemalt 3 kuu jooksul avame Tallinnas (mitte veel Lätis ja Leedus) Siemensi esinduse".

Pressiteate põhjal koostanud
Urmi Reinde,
täiendanud dotsent
Tiit Metusala

Siemens Baltimaade asjatundja Michael Eidami poolt üleantavale Siemensi hiidraamatule lisaks jäi TTÜ raamatukokku veel ligi 200 tema väiksemat (kuid kaalukat!) venda. Kingitust vastu võtmas rektor O. Aarna, kogu üritust TTÜ poolt juhtimas energeetikateaduskonna dekaan T. Metusala.

Pildistanud Meida Jalast

Tallinna Tehnikaülikooli pöördumine Eesti avalikkuse poole

Reedel, 28. jaanuaril kella 17 paiku sinesen tehnikaülikooli peahoones autoamatikateaduskonna aseprofessor J. kabinetti tundmatu noor mees, kes ütles vaid ühe lause:

«Это Вы нехорошо поступили»

Seejärel peksis ta 53-aastase aseprofessori jõhkralt läbi, nii et kannatanu viidi haiglasse.

Aseprofessor J. oli eksamisesiooni ajal hinnanud mõne 5. kursuse õhtuse õppevormi üliõpilase teadmisi mitterahuldavaks, misjärel teda ähvardati. Kõnealuse õpperühma õppekeel on vene keel. Eesti politsei keeldub kriminaalasja algatamisest tehnikaülikooli taotluse põhjal, nimetades toimunut pishuligaansuseks.

Seoses kuritegeliku kallaletungiga aseprofessor J.-le tema tööruumis ilmse eesmärgiga sundida ülikooli õppejõude kuuletuma kriminaalse elemendi käskudele, teeb Tallinna Tehnikaülikool järgmise avalduse:

Füüsiline vägivald kõrgkooli õppejõu vastu on pretsedenditu ja pälvib ühiskonna teravat hukkamõistu. Tehnikaülikool avaldab resolutsset

protesti pedagoogi suhtes toime pandud kuritegeliku ründe vastu. Teatame, et mitte ükski jõud ühiskonnas ei saa sundida ülikooli õppejõude madaldama oma õpetatava aine nõuete nivood. Keegi ei saa ka füüsilise vägivaldaga vormis seada pedagoogile tingimusi, millise skaala järgi hinnata üliõpilase teadmisi.

Kutsume Eesti avalikkust üles moraali süvenevat allakäiku pidurdama. Seda saab teha iga instants või üksikisik tema käsutuses olevate vahenditega. Me taotleme murrangut kuritegevuse eskalatsioonis, mis, olles jõudnud kooli ja pedagoogide töömaile, õõnestab oluliselt ühiskonna alustugesid.

Meid teeb rahutuks karistamatuse sündroomi süvenemine Eesti ühiskonnas. Missuguse aktini peaksid kuritegelikud struktuurid välja jõudma, et teostuks pööre kuritegevuse ohjeldamisel? Kas on vaja oma töökabinetis läbi peksta siseminister või teha atentaat presidendile? Korduvaid kinnitusi, et kuritegevus on ületanud talutavuse

piiri ja korduvaid lubadusi, et kohe asutakse Eestis organiseeritud kuritegevuse tegelikule ohjeldamisele, me oleme juba kuulnud. Sündmuste areng aga kõneleb kuritegevuse jätkuvast pealetungist. Tallinna Tehnikaülikool kutsub Eesti avalikkust üles aktiivsele protestile ja tegelikele aktsioonidele kuritegeliku maailma ülbuse vastu ning Eesti riikluse kaitseks.

Tehnikaülikooli õppejõud ja Üliõpilaskond

Eesti Telegraafi Agentuur
10.02.1994 nr 01-114/11

Saadame Teile Tallinna Tehnikaülikooli mureliku pöördumise Eesti avalikkuse poole ja loodame Teile lahkele kaasabile selle vahendamisel.

Lugupidamisega

Olav Aarna   Jüri Kaljundi
Rektor   Edustuse eesistuja

TTÜ Nõukogus

25. jaanuaril

Päevakorra esimeses punktis üliõpilaste loometegevuse elavdamiseks kõneles dotsent Milvi Loitve.

Teatavasti likvideeriti Üliõpilaste Teaduslik Ühing 1989. a. Teadustöö vabariigis on üleüldse materiaalselt alavääristatud. Ometi on tekkinud uusi mõtteid ja ettepanekuid, et üliõpilaste loometegevust stimuleerida, pakkuda neile võimalusi arendada esinemis- ja diskuteerimiskultuuri. Teadustöö võimaldaks tösta enese väärtushinnanguid, saada suunamisi välismaale, hankida rahalist toetust sihtfondidest jms.

Nõukogu otsustas, et suunakogudes kaaluda võimalusi üliõpilaste loometegevuse osakaalu suurendamiseks õppeprotsessis ja dekaanidel arutada teaduskonnanõukogudes loometegevuse koordineerimise ning sellealase konkursi korraldamise võimalusi.

Teisena olid päevakorras palgakorralduse põhimõtted. Eriti seoses Valitsuse poolt kinnitatud palgatõusuga kujunes arutelu aktiivseks ja kindlasti kõiki selle maja töötajaid isiklikult

puudutavaks. Nõukogu otsustas eelarvekomisjoni poolt ette valmistatud palgakorralduse põhimõtted heaks kiita. Esitame mõned neist: Töö iseloomu järgi jagunevad ülikooli töötajad akadeemilisteks ja muuks personaliks. Akadeemilise personali ametikohad on: professor, aseprofessor, dotsent, lektor, assistent, õpetaja, teadur ja vanemteadur. Dekaan, prodekaani ja instituudi direktori koht ei ole koosseisuline ametikoht. Kõigile ametikohtadele kehtestatakse kvalifikatsiooninõuded.

Töölepingu sõlmimisel määratakse töötajale ametipalk. Ülikooli töötajate ametipalk määratakse vastavalt Kultuuri- ja Haridusministeeriumi kehtestatud palgamaatriksile. Töötaja palgaaste sõltub tema töö tulemuslikkusest. Palgagrupi määrab töötaja staaž.

Otsustati osaliselt muuta Tehnikaülikooli põhikirja, viies selle vastavusse ajavahemikul 4. juulist 1990 kuni 25. jaanuarini 1994 vastuvõetud nõukogu otsustega. Muudetud põhikirja teksti valmistatakse kinnitamiseks nõukogu laiendatud istungil 29. märtsil.

Elava arutelu põhjustas päevakorrapunkt "Töötamine teise tööandja juures". Nenditi, et see on delikaatne küsimuste ring, kus ei saa mustvalge malliga mõõta. Kantsler Jüri Tanner: "Meie riigile võib saatuslikuks saada

mitte niivõrd majandus-, kuivõrd moraali ja eetika kriis. Kuskiit peab selle kriisi lahendamine pihta hakkama, ja miks mitte kõrgkoolist. Muidu delegeeritakse rikutud moraali tulevas-tele põlvedele." Üksmeelselt leiti, et kuigi töölepingu seadus ei keela koha-kaasluse alusel töötamist, ei käi kõrgkooli õppejõu eetikaga kokku töötamine teise tööandja juures konkureerivas asutuses, nagu mõnes erakõrgkoolis, ilma et sellest informeeritaks TTÜ juhtkonda. Otsustati mitte ürida ega rentida TTÜ ruume erakõrgkoolidele, kelle tegevus suures osas ühtib meie ülikooli tegevusega.

Nõukogu otsustas muuta korduseksami maksu tasumise korda. Nüüdsest tasutakse see üliõpilaskonna sekretariaati.

Uute üliõpilaste 1994. a vastuvõtu kohta: võtta teadmiseks, et etteantud kontrollarv on kokku 1230, sh päevaõppesse 920. Otsustati, et ülejäänud 310 õhtuõppesse. Kaugõppesse vastuvõttu ei toimu.

Valimised konkursi korras:

Teoreetilise informaatika professori kohale valiti **Jaan Penjam** (sünd. 1955), telekommunikatsiooni aseprofessori kohale **Tõnu Trump** (sünd. 1961) ning arvutuskeskuse juhataja kohale **Jaan Arusoo** (sünd. 1938).

BEST ESTONIA

Board of European Students of Technology

BEST (Board of European Students of Technology), eesti keeles Euroopa Tehnikaüliõpilaste Kogu loodi 1989. aastal Berliinis. Seal said kokku erinevate Euroopa tehnikaülikoolide tudengid, kellel tekkis idee luua üle-euroopaline infovõrk, mis seoks omavahel kolmnurka tudengid, akadeemilised ringkonnad ning tööstuse ja ettevõtluse. Praeguseks on BEST registreeritud Euroopa Ühenduse juures ja on välja kujunenud lokaalgruppide võrk, mis hõlmab 33 ülikooli 20 Euroopa riigis. BESTi üheks tähtsamaks projektiks on iga-aastased suvekursused. Suvekur-

sused kujutavad endast kahepäevase intensiivkursusi, kus võib kuulata loenguid, külastada firmasid ja tutvuda tudengieluga erinevates Euroopa riikides. Suvekursustele võib kandideerida iga Tallinna Tehnikaülikooli tudeng. Informatsiooni 1994. aasta kursuste kohta saab BEST-Estonia kontorist **III-123 (tel 532-974)**.

BEST-Estonia on BESTi Eesti lokaalkomitee. Tegevust alustati 1990. aasta kevadel. 1991. aastal jõuti esimese suurürituseni, milleks oli kontaktmess **Võti tulevikku**. Kontaktmessi eesmärgiks on viia kokku tudengid ja ettevõt-

jad, et lahendada aina süvenevat tööpuudust. Messi on korraldatud kolm aastat ja tänava toimub üritus koostöös AIESEC-Tallinnaga 30. märtsil Sakala kultuurikeskuses.

Suvekursusi on korraldatud samuti kolmel aastal ja eesolev kursus teemal **The Role of Information in Changing Society** toimub **11.–23. juulil**.

BEST-Estonia praegune juhtkond koosneb kolmest inimesest:

Maiko Kalvet – president

Andres Avekukk – asepresident

Randel Min – manager

Teadmiseks tudengeile: BEST-Estonia võtab vastu uusi liikmeid, kes sooviksid saada eluks vajalikke kogemusi ja ühtlasi veeta vaba aega lõbusas seltskonnas pidutsedes, sportides jne.

ANDRES AVEKUKK

LUGUPEETAVALD TEHNIKAÜLIKOO LI VILISTLASED!

Möödunud aasta maikuus loodud **VILISTLASKOGU** ootab uusi liikmeid! Teretulnud on kõik lõpetanud lähedal ja kaugel. Vilistlaskoguga saab ühendust võtta telefonil 532 356 Mare Aru, ruum IV-207. Eesmärk on toetada tehnikaülikooli ja parandada seeläbi siin antavat tehnikakõrgharidust. Eriti oodatud on firmade, äride, ettevõtete juhid – Teil on ju võimalus endale siit saada head tulevast tööjõudu.

1993. a oli vilistlaskogu põhitegevuseks kaasa aidata TTÜ 75. aastapäeva tähistamisele. 1994. a jaanuar algas lõbusa peoga Glehni lossis – võibolla kujuneb sellest traditsioon ja miks ei võiks traditsioonilise, s.o pikaage se maine poole pürgida vilistlaskogu ise? Selleks tule, kirjuta avaldus ja muuda aktiivseks koostöök oma Tehnikaülikooli vilistlase seisus!

Vilistlaskogu pidu Glehnis 21. jaanuaril.

Kogu esimees Arvi Freiberg Tartu TA Füüsika Instituudist (paremal) ja TTÜ füüsikadotsent Heiti Aarna

Pildistanud Urmi Reinde.

Tehnikaülikooli ajalooliste isikute tähtpäevi veebruaris

100 aastat tagasi, 2. veebruaril 1894 sündis Tartus tulevane laevaehitusinsener **JAKOB SAAR**. TTs õpetas aastail 1920–1931 laevandusalaseid aineid, mehaanikat, tugevusõpetust ja oli laevamehaanikute kooli juhataja 1928–1931. Suri 1957. aastal.

115 aastat tagasi, 10. veebruaril 1879 sündis Koigi vallas taluperes haridustegelane **JOHANNES KIIVET**. 60 aastat kestnud pedagoogitööd alustas

1895. aastal vallakooli õpetajana Järvamaal ja lõpetas 1960. aastal Tallinna Ehitus- ja Mehaanikatehnikumis. TTs oli matemaatika ja füüsika õppejõud 1920–1932, füüsika kabineti juhataja ja hoolekogu esimees. Suri Tallinnas 2. mail 1967. aastal. **Lähemalt tutvustab väsimatu töömehe tegevust eesti hariduspõllul ja seltsielus tähtpäevanäitus raamatukogus 7.–25. veebruarini.**

120 aastat tagasi, 23. veebruaril 1974 sündis Tahkurannas Eesti Vabariigi esimene president **KONSTANTIN PÄTS**. TTÜ audoktor 1938. aastast. Suri 18. jaanuaril 1956. aastal Tveri lähistel.

110 aastat tagasi, 12. veebruaril 1884 sündis Viiratsi vallas Eesti Vabariigi sõjavägede ülemjuhataja **JOHAN LAIDONER**. TTÜ audoktor 1938. aastast. Suri 13. märtsil 1953. a.

Meie hulgast on lahkunud ehitusmehaanika kateedri kauaaegne dotsent Otto Roots.

Eestimaal tunti ja armastati teda. Lauldi ja kuulati nii ülipopulaarsed "Kodulinna Tallinn", ja väga paljusid teisi laule tema tekstidele.

Nii mõnigi imestas – kas tõesti TPI tegevusõpetuse lektor on sama mees, kes toredaid laulutekste teeb.

Meie, kes me kuulusime Otto Roots'i lähimate kolleegide ringi, teadsime, et tõepoolest on selles mehes kokku sulanud kaks, esmapilgul polaarset annet – riimitav, vaimukas luuletaja ja realistlik täppisteadlane. Tegelikult täiendas esimene teist ja teine esinest – riimid said rangust, sisu ja sügavust, teadus fantaasiat ja hoo-
gu.

Oma viimases jõulutervituses endistele kolleegidele ütleb Otto Roots:

*Kui ei oleks mehaanikat
maailm nii oleks paanikas,
et midagi ei laabuks.*

*Ei mingit tööd teeks masinad.
Kui seda tarkust kasinalt,
siis elu lõpp pea saabuks.*

In memoriam

OTTO ROOTS

*Just selle ala tudengeid
mul ajapikku tuhandeid
on olnud loengusaalis.*

Otto Roots võimeka pedagoogina – selge esituse, nõudliku, kuid mõistva suhtumisega on paljudele inserveridele kauaks meelde jäänud.

Otto Roots oli tõeliselt looduslembene inimene. Vabal ajal oli ta sageli kas kalavetel või seeneradadel. Nautisime koos temaga aroomikat seenekastet või auravat uhhaad. Neid mõlemaid oskas ta suurepäraselt valmistada. Esmaspäeviti, pärast nädalavahetust, võisime oma töölaudadelt sageli leida kimbukese metsalilli või sarvkannikesi, mille sõber oli sõbrale salamisi lauale pannud.

Pidades juba pensionäripõlve, tuli Otto Roots alati hea meelega oma *alma mater*'it külastama:

*Siit, tuntud-teatud majadest
ma kaasaegsetest kajadest
küll killu kaasa viingid.*

Kahjuks ei leia me enam oma ajalehe veergudelt päevakajalisi värse allkirjaga "ROOTOR", heal meelel sirvime aga olnuid. Andku meile indu tema jõulutervituse viimased read:

*Uus Eesti ootab tegijaid
ja tuleviku nägijaid,
et edasi veel minna!*

**Kolleegid endisest
ehitusmehaanika kateedrist**

□ Algas 30. nov. 1993

PROFESSORID. 20. aastail oli tehnikumis 29 õppejõudu, kes oma inseneri- või pedagoogikogemused olid omandanud tsaari-Venemaa teenistuses. Neist 5 oli jõudnud sealsetes kõrgkoolides professorikutseni:

Dreyer, Friedrich – keemik, prof 1918, TTs 1921–1931 õppejõud ja Riikliku Katsekoja keemiaosakonna juhataja.

Gutmann, Robert – prof, TTs õpetas 1921–1922 meteoroloogiat, geodeesiat ja hüdroloogiat.

Maddison, Ottomar J.M. – teedeinsener, prof 1919, TTs 1921–1936 õppejõud, ehitusosakonna juhataja, Riikliku Katsekoja direktor.

Poleštšuk, Aleksander – arhitekt, prof 1897, TTs 1921–1932 õpetas modelleerimist, ehituseelarveid, arhitektoonilist joonestamist jt aineid.

Russky, Dmitri – prof, TTs 1924 õpetas sanitaarseadmeid, vesiturbiine ja kanalisatsiooni.

1936. aastal oli TTÜs ette nähtud 14 professuuri, esimese õppeaasta jooksul täideti neist 11. Kuni 1943/44. õppeaasta lõpuni leidis TTÜs rakenduse 28 professorit:

Borkvell, Albert – matemaatika adjunkt – (1938), erakorraline prof 1939–1944.

Einberg, Hans B. – masinate konstruksioonide adjunkt – (1938), erakorraline prof 1940–1944.

Freyemuth, Helmuth – elektrotehnika adjunkt – (1939), erakorraline prof 1940–1944.

KES OLI KES Tallinna Tehnikumis ja Tehnikaülikoolis 1918–1944

Ivand, Jaan – erakorraline prof 1942–1944, soojustehnika labori juhataja.

Jaakson, Erich – anorgaanilise ja analüütilise keemia erakorraline prof 1936–1944, dekaan 1940–1944.

Jürgenson, Leo – ehituskonstruksioonide ja tsiviilehitiste erakorraline prof 1936–1944.

Kark, Jaan – praktilise geoloogia korraline prof 1936–1944.

King, Nikolai – orgaanilise ja biokeemia prof 1941–1944.

Kogerman, Paul N. – orgaanilise keemia korraline prof 1936–1940, rektor 1936–1939.

Kopvillem, Jaan – keemilise tehnoloogia erakorraline (1936), korraline prof 1938–1944, dekaan 1938–1939.

Linari-Linholm, Artur A. – mäetööde adjunkt – (1938), erakorraline prof 1942–1944.

Livländer, Robert J. – geodeesia adjunkt – (1938), erakorraline prof 1939–1944, rektor 1941–1944.

Maddison, Ottomar J.M. – tehnilise mehaanika ja raudkonstruksioonide korraline prof, Riikliku Katsekoja direktor 1936–1944.

Maltenek, Evald – jõumasinate ja soojusmajanduse erakorraline (1936), korraline prof 1938, prorektor 1936–1938.

Mark, Reinhold – kaubanduse kateedri prof 1940/41.

Martin, Oskar – teedeehituse erakorraline (1936), korraline prof 1940–1944, dekaan 1938–1944.

Moosberg, Hilda – rahvamajanduse ajaloo prof 1940/1941.

□ (järgneb)

Koostanud IMBI KAASIK

TTÜ ajaleht. Ilmub 30. aprillist 1949 • Toimetaja Urmi Reinde • Toimetuse aadress: TTÜ, Tallinn EE0026, Ehitajate 5, VI-211, t. 537-261 • Arvutimakett TTÜ KO • TTÜ trükikoda • T. 42 • Hind 50 s.